

NR. 1 – MARTS 2009

Legopladsen

DEN GODE LEGEPLADS

TEENAGE-LAGEPLADSEN

KÆLKEBAKKE – HELE ÅRET!

JUBILÆUMS-KONFERENCE I DLS

LEGEPLADSEN

ISSN 0907-9424

Udgives af Dansk Legeplads Selskab

Nr. 1 – marts 2009

Tidsskriftet udkommer 4 gange årligt. Tidsskriftet sendes til medlemmer af Dansk Legeplads Selskab og abonnenter.
Oplag: 600

REDAKTION

Benny Schytte (ansvh.),
Helle Nebelong

REDAKTIONENS ADRESSE

Dansk Legeplads Selskab
Klerkegade 10 B,
1308 København K
Tlf 20 20 63 70
legepladsen@mail.dk
www.dansklegepladsselskab.dk

LAYOUT

Karen Hedegaard

TRYK

Rosendahls – print, design, media

ABONNEMENT

Pris 220 kr. pr. årgang
Abonnement kan tegnes hos Dansk Legeplads Selskab

DEADLINE

Artikler, annoncer o.lign. skal være redaktionen i hænde senest 1. april 2009.

FORSIDEFOTO

Kælkebakke – hele året!
Foto Palle Krabbe

WEBMASTER

Martin Nebelong Henningsen,
www.martinity.com

ANNONCEEKSPEDITION

Dansk Legeplads Selskab
Helle Nebelong
E-mail: helle@sansehaver.dk

Kopiering og citater kun tilladt med kildeangivelse. Artikler må kun bruges andre steder med tilladelse fra skribenten. Synspunkter, der fremføres i artiklerne, er skribentens og deles ikke nødvendigvis af redaktionen eller DLS.

Leder

Foto: Suste Bonnén

Hvor skal vi lege?

Under denne overskrift holder Dansk Legeplads Selskab 50 års jubilæumskonference i København i samarbejde med IPA-Denmark. Datoen er 11. maj, en mandag, hvor fuglene synger, og børn løber ud og leger. Konferencen sætter spot på børn og unges legekultur og legepladser: Hvor kommer vi fra, hvor er vi lige nu, og hvor bevæger vi os hen legekultur- og legepladsmæssigt.

Den korte udgave af programmet finder du på bagsiden af dette blad. Det fulde program kan downloades på www.HvorSkalViLege.dk, hvor du også kan tilmelde dig og læse mere om oplægsholderne.

Som jævnaldrende med fødselaren vil jeg hverken se tilbage eller frem fra denne lederskribentplads, men i stedet være i nuet og introducere bladets artikler. Mange nye skribenter har bidraget. Det er glædeligt, at mange interesserer sig for leg og legepladser, og vi synes selv, at det er blevet et godt og tankevækkende nummer med bredvin- kel på legepladsen.

Når det handler om børn og unge, og om hvor de skal lege, så er det sikkert og vist, at vi voksne har stor indflydelse på, om de leger inde eller ude. Den omfattende undersøgelse fra Ålborg, som du kan læse om på de følgende sider, bekræfter, hvad tidligere undersøgelser også er kommet frem til: børn vil gerne mere ud og lege, og flere børn kommer ud, hvis vi voksne går med. Det er sådan set bare med at finde døren.

Unge voksne, nærmere bestemt landskabsarkitektstuderende, har sluppet kreativiteten løs, og i artiklen om teenage-legepladsen præsenteres forfriskende forslag til udformning af et byrum for børn i 10–15 års alderen.

I reportagen fra Grønland, hvor man endnu kan opleve rigtig vinter med sne, is og kuldegrader, reflekteres over den spontane, frie og lærende leg, som udfolder sig, når der ingen traditionelle legepladser er, men hvor der til gengæld er masser af plads i naturlige omgivelser, som appellerer til børns opfindsomhed og mod.

Vi forsøger at genindføre rubrikken *Den gode idé* og efterlyser input fra læserne. Der lægges ud med en kælkebakke, som ikke kræver sne. Om idéen er udsprunget af de voldsomme klimaændringer, melder historien ikke noget om, men den bliver svær at efterfølge. Udfordringen gives hermed videre!

Ligesom min og min halvt så gamle datters barndomsdukke Barbie, så runder Dansk Legeplads Selskab det skarpe hjørne i år. Selvom pengene er små, er det indtil videre lykkedes selskabet at overleve, og jubilæumsåret skal ikke gå upåagtet hen, men forhåbentlig få endnu flere øjne op for sagen. Foruden jubilæumskonferencen i maj forberedes Legens Dag på Nytorv i København 9.–10. oktober og et udvidet jubilæumsnr. af *Legepladsen* i september.

Som frivillig organisation har vi brug for al den støtte, vi kan få. Så stig med på legevognen, hvis du også brænder for sagen og har lyst til at bidrage på den ene eller anden måde. Vi har masser af godt humør, gå-på-mod og visioner, men kroner og kræfter til at køre legepladsselskabet videre ind i det næste halve århundrede kunne vi godt bruge flere af.

Helle Nebelong
Formand for Dansk Legeplads Selskab

Den gode legeplads

– set ud fra børns perspektiv

Af Lise Neustrup
Andersen

De gode oplevelser som børn har på legepladsen og i naturen er med til at danne gode vaner og mønstre i voksenlivet og danner baggrund for en aktiv livsstil. De fleste børn i børnehaver og skoler vil gerne være ude, og i skolen efterlyser nogle børn tilmed mere tid ude. De efterlyser også, at voksne kommer med ud og deltager i skolegården. Når voksne går ud, trækker de mange børn med sig ud. Men udearealerne ved børnehaver og skoler kan med fordel anvendes og indrettes bedre – både ved at tilføre legepladserne større mangfoldighed, flere kontraster, mere individuelt præg og flere aktivitetsmuligheder for børn og voksne.

Det fremgår af projektet "Den gode legeplads ud fra børns perspektiv", som blev udført fra marts til juni 2008 i Aalborg Kommune i samarbejde med kommunens Stadsgartner og fire forvaltninger. Formålet med projektet var, at få uddybet børns svar på gode legesteder og favoritpladser og at få svar på, hvad børn mener de voksne har glemt at tilføre stedet. Undersøgelsen gav også svar på voksnes gode steder til leg, læring og foretrukne steder ved børnehaven og skolen.

Med min faglige baggrund som ergoterapeut og master i Nature, Health og Garden fra Sveriges Lantbruksuniversitet Alnarp satte jeg fokus på sammenhæng mellem:

1. målgruppen – børn og voksne som anvender udearealer ved børnehaver og skoler,
 2. aktiviteter som udføres på udearealer,
 3. omgivelserne – iscenesættelse og anvendelse af legepladsen, skolegården og offentlige naturområder.
- Når der er god sammenhæng mellem

målgruppe, aktivitet og omgivelser påvirker og stimulerer de gensidigt hinanden i positiv retning. Projektet handler også om at bygge bro og danne sammenhænge fra børnenes verden i børnehaven til tiden i skolen.

Tre metoder anvendtes for at understøtte observationerne:

1. Aktivitetskort med afkrydsning hvor børn og voksne befinder sig og indtegnning af deres bevægelsesmønstre.
2. Samtale og gåtur med børn, som viser og fortæller om deres bedste sted på legepladsen og i lokalområdet.
3. Interview af personale om favoritsteder.

Metoderne blev krydret med fotos og børnenes tegninger af deres foretrukne plads. I alt deltog 6 børnehaver (263 børn) og 2 skoler med 1. og 3. klasse.

Et typisk mønster

"I går tog jeg det bedste sted ved bakken, fordi der var sol" Kristian, 4 år

Resultater viser, at børn har varieret behov for at være inde og ude – men at langt de fleste børn i børnehaver og skoler gerne vil være ude og nogle børn i skolen efterlyser mere tid ude.

Men når børn kan vælge og når der ikke er fast ordning om at være ude, så bliver flere børn inde. Derimod går flere børn frivilligt ud, når voksne går ud.

Når børn kommer ud fra bygningen vises et typisk mønster, hvor børnene målrettet går til et bestemt sted og mødes på mødepladser: enten de stationære legeredskaber fx gyng, klatretårn, legehuse eller givne pladser fx et træ, boldbane, på bakken, på bænken eller givne legeredskaber fx et køretøj, en bold, en spand med mælkebøtter, en bunke brædder.

Børnene samles i mindre grupper og har et fast holdepunkt at starte ud fra. Børn i børnehaven spredes efterfølgende og leger mange steder. Børnene i skolen bliver overvejende ved

samme sted (måske fordi der ikke er så mange andre muligheder at gå til), hvor legen tager udgangspunkt i mødepladsen og den givne leg som at gyng, klatre og spille bold. Skolegården er typisk fattig på varierede legesteder og med alt for få legeredskaber og for lidt plads til antallet af børn som anvender udearealet i frikvarteret.

Børns umiddelbare favoritsted

Når børn sætter ord på de gode legesteder, så fortæller de fleste børn om stationære legeredskaber (især gyng, klatretårn, koldbøttestativ, rutsjebane, områder med sand og legehuse). De stationære legeredskaber samler mange børn og er populære. I løbet af dagen flytter børnene sig og leger også andre steder. De finder nicher og steder hvor de kan være fri for at være mange, altså steder som spreder børnene. Børn fortæller, at deres favoritsteder også er steder med legetøj og flytbart materiale med ting fra naturen og remedier som er tilgængelige på legepladsen.

I skolegården vil børn også gerne lege med ting og sager. Dog er skolegården typisk rensat for legetøj og andet materiale som kan bruges i en leg, og der er næsten intet naturmateriale som kan anvendes. Børn vil gerne have legetøj eller flytbart materiale og de efterlyser redskaber til sandkassen og køretøjer til frikvartererne. Nogle børn savner eget legetøj og i det hele taget mulighederne for at lege med noget.

Børn vil gerne være hvor voksne er og deltager gerne når de sætter leg eller aktivitet i gang eller udfører praktisk arbejde. Børn efterlyser og savner voksne som leger i skolegården.

Farver, detaljer, planter og dyreliv

De synlige stationære legeredskaber nævnes først som gode legesteder, men ved observation kommer andre steder frem via børns færden og leg i praksis, og børns tanker om andre favoritsteder kommer frem ved gåturene. ►

► "Jeg kan bedst lide at lege ved vandbanen eller andre steder med vand"

Nikoline, snart 6 år

Sandkasser og jordhuller samler børn og er der vand kan børn lege meget længe ved samme sted. Steder med vand, sand, træer, buske, grene, plantedele, sten, blomster, og små dyr er væsentligt for børn. Børn bruger megen tid på kreative elementer i legen hvor de skaber noget ved at bygge, male, synge og spille musik.

Pladser vælges når børn har et forhold til et sted fx et bestemt træ at klatre i eller et hus som er et mødested til en bestemt leg. Børn går op i at der er træer og blomster med farver. I skolegården efterspørger børn flere blomster og træer for at gøre stedet mere glad. Børn fortæller sjældent om de gode pladser i buskadset, men i hverdagen leger mange børn længe med at finder små dyr og planter. Børn går rundt på legepladsen og når de går forbi et spændende sted, reagere de impulsivt og sætter et eller andet i gang. Disse pladser nævner de ikke som det bedste sted, men i hverdagen optager det dem.

Børn vælger legesteder og legeredskaber afhængig af farver, detaljer og vedligeholdelse. Børnene går op i farver og detaljer på stationære legeredskaber som ligner noget fx et legehuse og et skib og efterlyser at de males og får flere detaljer og bliver mere veltillende. De kommenterer ikke om øvrige stationære legeredskaber er malet eller af naturtræ. Børn foretrækker legeredskaber som er vedligeholdte, og bemærker når der ligger affald på pladsen.

Bare at være

Favoritsteder, som børn ikke fortæller om men som de bruger meget tid på i hverdagen, er steder hvor de bare er til stede med sig selv i ensomhed og ro eller med en ven. Børn finder trygge private rum til leg og steder til hvile. Børn i børnehaven finder eller bygger steder, hvor de leger med kammerater og ikke bliver forstyrret og ikke bliver overvåget af andre børn og voksne. Eller de finder et strategisk placeret sted på en bakke med udsyn eller beskyttelse mod ryggen, hvor der er plads til hvile, observation eller at nyde vejret.

■ Er der ting til at ase og mase med, styrkes kroppen i legen.

Børn i skolen efterlyser disse muligheder og fortæller at de ikke må klatre i træerne og de kæmper verbalt om de få ting fx sten og brædder, som de kan forme området med og hvor de kan lave et territorium. Børn i børnehaven viser tegn på træthed før og efter frokosten og anvender en variation af hvilepladser i løbet af dagen. Også i skolen viser nogle børn tegn på træthed og behov for hvile ved fx at hænge op af nettene til klatrestativet, ligge i sandet eller i buske, gå rundt alene eller sidde i legehuse. Der mangler pladser til at hvile sig i skolegården.

Voksnes favoritpladser

Børnehavers udeareal beskrives positivt af de voksne og især når der er praktiske opgaver og aktiviteter at gøre sammen med børnene. Den positive indstilling øges når legepladsen er indrettet med hyggelige rum med mulighed for at studere planter og dyr, plukke frugt, dyrke grøntsager, tænde bål, arbejde med praktiske afgrænsede opgaver, og når der er gode siddepladser samt indrettede arealer til leg og læring fx en fodboldbane eller en skov af en gruppe træer. Der er variation i favoritpladserne afhængig af dels de voksnes forskellige interesser og værdier og dels af legepladsens udformning. Favoritpladser beskrives ofte som steder hvor voksne kan udrette noget meningsfuldt og få tiden til at gå på en god måde med børnene – i en leg, i en fælles oplevelse i naturen eller i en praktisk opgave. De gode pladser

■ En gyngende er ikke bare en gyngende – der skal være gyngende som snurrer og som svinger frem og tilbage, og til alenebrug eller til flere børn.

findes hvor det er muligt at videregive noget fra sig selv i form af interesse, viden eller barndoms minder og hvor stedet har betydning for den voksne. Naturområder bedømmes positivt når voksne selv har gode minder fra lignende steder og når stedet er let tilgængeligt med bus eller i gåafstand.

Skolegården er ikke positivt beskrevet til undervisningsbrug, men dette forsøges kompenseres ved at benytte sig af de lokale naturområder og de kommunale tilbud for undervisning og udeliv. Der er ønske om at etablere steder i skolegården, hvor børnene kan udfolde sig fysisk fx på en forhindringsbane og grønne områder med mulighed for at klatre og bygge hule og

bruge fantasien. Der er ønsker om flere steder til læring så undervisningen kommer udendørs. De voksne på skolen er ikke meget ude og fortæller at de ikke er gode eksempler. Der stilles forslag om at etablere en have til pause og møder for de voksne i skolen. Ved nyetablering af skolegård fortæller lærer, at de har glemt at tage det gode med fra den gamle skolegård, og både børn og voksne savner det gamle legeredskab.

Diskussion

I rapporten "Den gode legeplads ud fra børns perspektiv" findes forslag fra

børn og voksne samt idébank til anvendelse af udearealer ved børnehaver og skoler.

Mere individuelt præg ønskes

Motorisk udfoldelse, sanseoplevelser, kreativitet og leg foregår med fordel ude fordi der er mere plads og færre restriktioner fra de voksne og dermed mere frihed til børnene. Friheden til at gå rundt på egen hånd i trygge rammer er starten til at børnene lærer at begå sig i den endnu større verden udenfor legepladsens område.

Mange legepladser og skolegårde er ensformige og med ens legeredskaber. Legepladser kan med fordel løbende justeres i takt med at målgruppen ændres og skal tilbyde meningsfyldte aktiviteter for børn og voksne. Der kan være flere rum med kontraster og variation af løst materiale og redskaber samt sættes individuelle personlige og kulturelle præg på udearealerne med rekvisitter som tilpasses målgruppen.

En utraditionel holdning om anvendelse af skolegården og legepladsen er velkommen, fx at lægge undervisningen udendørs og at planlægge frikvartererne på varierede tidspunkter på dagen, så en stor gruppe børn fordeles over arealerne og de given legeredskaber.

Større bevidsthed om udearealerne

Det er vigtigt at være bevidst om at selv større børn har behov for det samme som mindre børn – med mulighed for varieret motorisk udfoldelse og bevægelse på kontrastfyldt terræn, mangfoldige aktivitetsmuligheder for leg, læring og refleksion, hvilepladser, skygge i form af træer og buske, æstetiske og sanselige oplevelser, rum til privat tid og til mindre grupper og en stor flok. Uderummet skal lægge op til at samle børnene og at fordele børnene over arealet.

Voksnes holdning og lyst til være ude har indflydelse på børnene, og ved at gå foran kan voksne stimulere børnene i højere grad så de kommer mere ud og dermed er voksne med til at fremme sundheden hos børn i børnehaver og skoler og fritidsordninger. Når voksne er ude og i praksis finder ud af udearealets mangler og egenskaber, er det lettere at være med i indretningen og forbedringen af legepladsen og skolegården – til børns og voksnes trivsel.

Der er mange aktører om design, etablering, vedligehold og anvendelse i hverdagen og som via samarbejde skal få helheden til at fungere på udearealerne. Men er der bare én person som ikke kender til børns udvikling eller til børns tanker om legepladsen og skolegården eller til udelivets positive betydning for børn og voksne i hverdagen – så kan miljøet uden døre hurtigt miste det gode som var tænkt. Med større bevidsthed og viden skal vi voksne medvirke til – tværfagligt og tværsektorielt – at indrette og anvende de etablerede udearealer eller nærliggende offentlige naturområder til aktivitet, hvile, leg og læring i børnenes hverdag i børnehaven og skolen og i fritidsordninger. Mottoet må være: "Det er in at være ude"

Lise Nevstrup Andersen

Ergoterapeut og Master in Nature, Health and Garden fra Sveriges Lantbruksuniversitet Alnarp. Projektansat ved Aalborg Kommune og har netop afsluttet nyt projekt "Udeliv – hvad tilbyder udearealerne børn og voksne i jeres institution" med fokus på anvendelse og forbedring af legepladsen for få midler.

■ Børn udfordrer sig selv i takt med motoriske færdigheder.

Teenage-legepladsen

Af Marie Schnell

Et sted med karakter

På Københavns Universitet fik 50 landskabsarkitektstuderende til opgave at give forslag til udformning af et byrum for bevægelse og ophold til teenagere. De studerende var overvejende unge på 18-25 år og kom fra mange forskellige nationer. Projektet var baseret på et samarbejde mellem Center for Skov & Landskab og Kompan Play Institute, som et led i forskningskonsortiet "Fremtidens Idræts- og Legelandskaber".

Kompan Play Institute ønskede et visions- og idéoplæg til udformning af uderum for teenagere, særligt de 10-15-årige, som teknisk set ikke alle er teenagere, men som har mange af de samme behov. Ønsket var også at rette fokus mod legepladsen som et sted med karakter og ikke blot som et "reservat" med en samling legeredskaber. Som underviser på faget Computer Visualization and Presentation, sammensatte lektor Bettina Lamm et projektforslag med Langelands Plads på Frederiksberg som opgaveområde. De studerende skulle anvende forskellige 3D- og design-programmer til at visualisere deres forslag.

Ikke rigtigt voksne...

Teenagere ønsker ikke at være børn mere, men omvendt ønsker de heller ikke at blive opslugt af den kedelige, dresserede og forudsigelige voksenverden. Deres kroppe vokser, hormonerne er på højtryk, og det er alt sammen meget svært at styre. De bliver meget opmærksomme på sig selv – deres virkning på andre, deres udseende og roller – og de vil ikke være pinlige!

De har et kæmpestort socialt behov, og de er vældig interesserede i det modsatte køn, men det modsatte køn må helst ikke opdage det. De længes

Woodscape

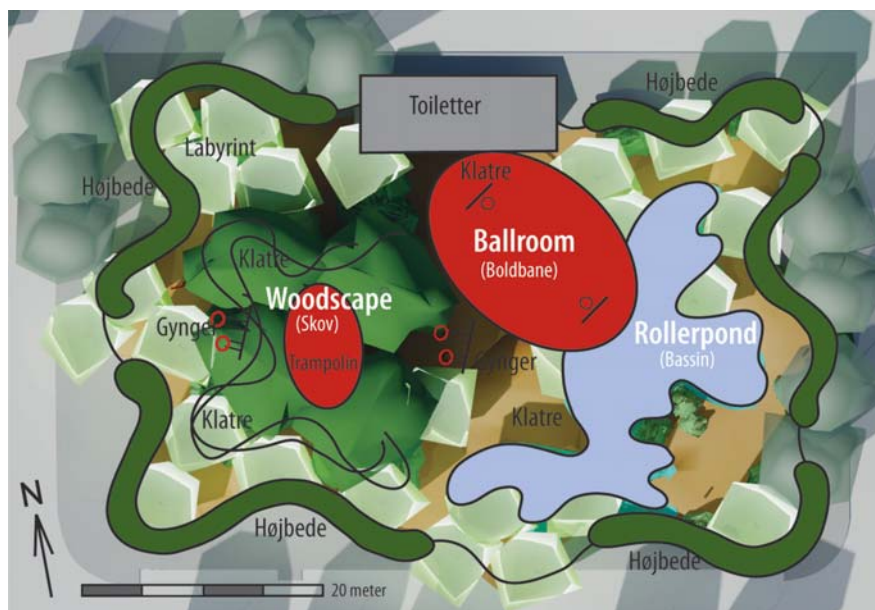
Visionscollage af The Rollerpond

Collage der visualiserer stemning og visioner for The Ballroom og rummets grænseflader

efter den uformelle interaktion med andre jævnaldrende, at se og blive set på, at slutre, at lege (ikke at de nogen- sinde vil kalde det leg!) og have sjov med hinanden. De vil gerne kunne give slip og være højrøstede, men de ønsker ikke at forstyrre eller gøre sig uheldigt bemærket.

Undersøgelser peger på, at drenge og piger har forskellige præferencer når det kommer til valg af aktiviteter. Mens drenge er glade for boldspil og skating, er pigers topscorer gyn- gerne. Klatrestativer er et hit hos begge grupper. (Kilde: Kompan Play Institute)

■ Planskitse over forslag til teenage-legeplads på Langelands Plads, Frederiksberg

rampe. Bassinet har form efter en vild skatebane, men når vejret er varmt kan det indeholde vand og dermed omdannes til friluftsbad. Visse steder er der springvand, som det kan ses i Citroën Parken i Paris. Om vinteren kan bassinet anvendes til skøjtebane.

The Woodscape

Dette område illuderer et landskab i skoven bygget op omkring fire gamle lindetræer fra det eksisterende anlæg. Der tilplantes desuden bambuslabyrinter og mange letløvede træer så skovfølelsen underbygges. Oppe mellem trækronerne etableres store klatreanlæg, kæmpegynger og i midten en stor trampolin. Klatreområdet fortsættes op til The Rollerpond, hvor klatrende kan interagere med svømmere og skatere, og til The Ballroom, hvor man kan klatre på bagvæggen.

The Ballroom

Det traditionelle boldbur virker ofte ekskluderende i forhold til omgivelserne, og man skal have mod, status eller invitation for at begive sig derind og eksponere sig selv. The Ballroom er et ovalt boldrum med multimål og omgivet af klatrevægge. De halvåbne vægge giver en større kontakt på tværs, og mulighederne for andre anvendelser på kanterne skaber kontaktflader mellem personer med hver deres aktiviteter.

The Ballroom refererer med sin dobbelte betydning til dansegulvet (balsalen) og sender dermed en underforstået invitation til pigerne fra det traditionelt drengestyrede boldbur. Det giver sjove associationer om seje drenge med basketball-kasketter, der "danser" med bolde i spotlights, omgivet af hujende tøser med højt hår og lakstøvler. På grænsefladerne kan smågrupper slå sig ned i vejrbestandige sofa-grupper. Man sidder lige og snakker, men man kan godt blinke til Markus eller gribe en vildfaren bold.

Marie Schnell er sygeplejerske og landskabsarkitektstuderende

En overset gruppe

I dag findes der uanede muligheder for interaktion og underholdning i de elektroniske medier. Sociale internetsider og net-rollespil som World of Warcraft gør de unge i stand til at mødes og interagere med tilstrækkelig afstand og anonymitet til, at de kan prøve deres identitet af uden at føle sig alt for pinlige. På den måde bliver mange timer tilbragt indendørs, siddende ved en skærm.

Samtidig er de 10–15-årige en overset gruppe i planmæssige sammenhænge. Hvor kan man mødes udenfor klubbernes åbningstider, hvis man er en stor flok på 13 år, der bare vil have det sjovt uden for mange restriktioner, pligter eller formaliteter? De få områder, der findes er fortrinsvis boldbaner og skateramper – aktiviteter, som mest appellerer til drenge. De 10–15-årige har ikke den samme mobilitet, som de ældre teenagere. De kan ikke bare tage bussen hen til de spændende steder. I stedet kommer de til at "hænge ud" forskellige steder eller de bliver blot inden døre

Der er derfor behov for attraktive steder udendørs og i nærmiljøet, som kan imødekomme de unges (måske ufølte) behov for bevægelse og frisk luft.

For farligt for børn

Teenage-legepladser skal signalere ungdom. De skal være "for frække for voksne og for farlige for børn". Aktivi-

teterne skal således bære præg af, at man skal have en vis alder for at kunne håndtere dem, men de må ikke have det der voksen-kedelige fornuftspræg, som de absolut ikke kan identificere sig med.

Samtidig er det af stor betydning, at man ikke bliver alt for eksponeret, når man opholder sig i området. De typiske legepladser med en kæmpe stor sandkasse med nogle spredte klatre-, gynge- og balance-redskaber kræver faktisk en del mod at anvende. Alle kan se, hvad man foretager sig, om man snubler eller sveder, er lidt udenfor gruppen eller kigger på ham, den seje fra parallelklassen.

Multifunktionel integration

Mit forslag til Langelands Plads tager udgangspunkt i de unges behov for at mødes uformelt og interagere med hinanden. (Da projektet er udarbejdet på engelsk og der spilles på ordenes dobbelttydighed, beholdes de originale engelske titler).

Området deles ind i tre multifunktionelle rum med forskellige temaer: The Ballroom, The Rollerpond og The Woodscape. På overgangene mellem de tre zoner arbejdes der med muligheder for interaktion, så man kan være aktiv i et rum, og være i kontakt med personer i et andet rum.

The Rollerpond

Dette rum er udviklet som en blanding mellem et pool-område og en skate-

Kælkebakke... hele året

Af Palle Krabbe

Af banen dernede, der kommer en rød rødbede! Ja, nemlig de røde rødbeder er på banen igen! Og det dør fantastiske sus *nedad* er atter inde i billedet som motivationsfaktor for alle legende og svedende unger: Måske skulle man lige bakse *opad* én gang til.. og så lige én gang til og lige én gang til...

Gamle tæpper i baghaven

Det begyndte med nogle kasserede terrassetæpper. Sådan lidt glatte, så... hvorfor ikke lige prøve...!! Nemlig, om i baghaven, rulles ud nedad bakken og så frem med de hengemte og tilstøvedebobslæder. Det virkede! Jubii – og rygtet gik og ungerne fra vejen mødte op. "Ska vi køre sammen?" "Kan vi binde kælkene sammen?" "Hvem tør på maven?" "På ryggen?" "Baglæns?" "Hvem tør stå op?"

Kælkebakkenettet

Men de var tunge, de dér tæpper.

Ikke sådan at flytte rundt med. Og hvis man nu skulle have hentet flere af dem ude i en tæppeforretning, så skulle man også have en del kroner med sig. Så var det, at vi opfandt kælkenettet. Ikke sådan lige vupti. Næh, vi afprøvede mange forskellige løsninger, afvejede fordele og ulemper. Lavede nogle tilvirkninger og foretog vurderinger.

Vi legede med ideen. Og 'vi' det var nogle gange mig og børn i alle aldre. Og andre gange legede pædagoger og pædagogstuderende med: "*Af banen dernede... pas på den kæmpe rødbede!!*"

Og så fandt vi ud af det. Og jeg kontaktede en fabrik, som kunne lave det særligt tilvirkede og grønne kælkenet. Glat polyethylen, ganske holdbart, miljøgodkendt, kan udrulles og sammenrulles på 30 sek., vejer bare ca 35 kg. Og det kan fastgøres på toppen af bakken efter behov med særligt tilvirkede vinkelpløkker.

Det nye kælkenet produceres i 20 meters længde og er bedst anvendeligt

på græsskråninger. Der findes 2 typer. En i 2 meters bredde og en lidt stærkere i 120 cm bredde. De koster henholdsvis 2250 kr. og 2350 kr. (excl. moms) inklusiv 10 vinkelpløkker.

Placeret oven på jord anbefales et underlag (presenninger, syntetisk græstæppe eller andet). Man kan evt lægge nettene dobbelt (god effekt) eller i forlængelse af hinanden (øverste "overlapper" nederste). Eller ved siden af hinanden. Og man kan selvfølgelig eksperimentere med at lave små "bänder" eller jordvolde (15–18 cm), hvis man absolut synes, at kælkene skal blive inde på nettet.

Men én lille pointe er vigtig: Turen *opad* skal helst foregå på græsset ved siden af nettene, dels af sikkerhedshensyn, dels af hensyn til kælkenettets holdbarhed.

Bakkeskråningen og kælkene

For at kælkingen skal lykkes, så skal bakken være, ska' vi sige: "En go' kælkebakke". Altså skråne ganske pænt nedad. Men hvis nu at ens kælkebakke

ikke er verdens mest fantastiske, så kan man øge farten ved at lave en lille startrampe med kælkenet ned fra nogle træpaller. Det fungerer fint.

Især ved brug af den nye *Flip side* kælk. Jeg kalder også denne verdens mest holdbare kælk for *Carvingkælken*, idet den er forsynet med små kanter nederen, som muliggør, at man kan styre med ganske små vægtforskydninger. Den er meget glat og velegnet til underlaget... og dertil passende stor, således at man nemt kan køre 2 personer samtidigt. Carvingkælken koster 160 kr. (ex. moms).

Chris og hårde Bertel

Danmarks Sundheds Intelligentsia har konspireret. Og begået bekendtgørelser og cirkulærer. I mindst 20 minutter skal danske skolebørn – transpirere – i hver gymnastiktime. Chris McDonald og Bertel Haarder holdt lige et møde, og de har så sandelig ret. Der skal svedes. Der skal bakses. De skal udfordres alle vores unger. Men så er det bare sådan, at jeg vil slå et slag for, at det skal være sjovt. Så går det ligesom lettere. Når man tænder og får lyst. Hvis man skal bytte sin mus og sine chips

og sit sukker ud med armstrækninger og sit ups og 50 englehop, så står vi med et motivationsproblem. Altså med mindre nogen optager englehooppene til en TV udsendelse og man bliver kendt.

Så lad os sørge for, at det bliver fornuftigt. Lad os skabe alle mulige fede rammer så de næsten ik' ka' la' vær'!!! Så de kommer til at tænke: "...een gang til!!!" Bare lige for at mærke det igen!! Suset! Glæden! Med bolden! Med vandet! Med skoven! Med alle legene! Med hinanden!

Og hvis man nu har den dér skråning. Den dér bakke 10 – 20 – 30 meter eller mere. Så har man faktisk noget at bakse *opad*. For kredsløbet. For sundheden. For musklerne. For balancen. Og så kan man jo suse *nedad*. For grinet. For fryden. For kilderne i maven. For sanserne. Måske kører man også ud i græsset, tumler rundt, slår sig og av ! Der kommer tårer. Og dér er det så, at man nogle gange vil kunne se en lille hånd tage fat om jakkeærmet. Blive ført op til øjnene og tørre tårerne væk. Langsomt drejes hovedet og øjnene skuer igen *opad* skråningen. Og en beslutning modnes hurtigt. "*Én gang til...*"

Faktaboks

■ Palle Krabbe, legepilot og underviser på UCL Lillebælt, Odense, forfatter til bøgerne *Hopla Akrobat* og *Hopla Gøgler*, foredragsholder og musiker etc. Se mere på hjemmesiden: www.pallekrabbe.dk

Kælkebakken har sin egen hjemmeside: www.kaelkebakken.dk. Her er info om muligheder for at rekvirere store kælkeevents med flere forskellige bakkeforløb og hundredevis af Carvingkælke. Og endvidere info om evt køb og levering mv. Palle Krabbe kan endvidere kontaktes på 22406615. Og man kan tjekke billeder og video på www.tv2fyn.dk/video/19234 og www.tv2fyn.dk/video/19222

Nyt fra DLS

Alle medlemmer er velkomne!

Dansk Legeplads Selskabs Generalforsamling 2009 onsdag den 6. maj kl. 16.00–21.00 på Naturværkstedet Kløvermarken, Kløvermarksvej 35, 2300 København S. Bus nr. 40 – 2A – 5A fra Hovedbanegården

Program:

- Kl. 16:00 Rundvisning på naturværkstedet ved Lis Vallentin, som er pædagogisk leder på stedet
- Kl. 17:00 holdes der ordinær generalforsamling for 2009
- Kl. 19:00 byder Dansk Legeplads Selskab på et måltid mad, som tilberedes på bål

Nærmere oplysninger og tilmelding senest torsdag den 30. april hos Dansk Legeplads Selskabs sekretariat på tlf.: Tlf.: 20 20 63 70 eller på e-mail: legepladsen@mail.dk

Dagsorden for generalforsamlingen i flg. vedtægterne:

1. Valg af dirigent
2. Formandens beretning
3. Fremlæggelse af regnskab og budget, herunder fastsættelse af kontingent
4. Behandling af indkomne forslag
5. Fremtidigt arbejde
6. Valg
 - a. formand (lige år)
 - b. kasserer (ulige år)
 - c. tre bestyrelsesmedlemmer (lige år)
 - d. to bestyrelsesmedlemmer (ulige år)
 - e. to suppleanter (hvert år)
 - f. to revisorer (1 lige år og 1 ulige)
7. Eventuelt

Naturlig plads til leg

I efteråret 2008 var jeg så heldig, at mit arbejde bragte mig en tur til Grønland, nærmere beskrevet til byen Maniitsoq (Sukkertoppen) på Grønlands vestkyst.

Af Anette
Westermann

Under mit besøg havde jeg heldigvis tid til at gå på opdagelse i byen, og med mit engagement i Dansk

Legeplads Selskab kunne jeg ikke undgå at bemærke et stort fravær af legepladser, eller rettere sagt legepladser med legeredskaber, som vi kender herhjemme fra. Den eneste legeplads, jeg bemærkede på mine utallige ture rundt i byen, var en lille indhegnet legeplads i forbindelse med en af byens fire børnehaver.

En by med kun en enkelt legeplads og så oven i købet en legeplads, der er tilknyttet en institution og derved ikke tilgængelig for alle – det kan måske lyde lidt deprimerende, men faktisk blev min Grønlandske legeplads-oplevelse en fantastisk og opløftende reminder om, at børns leg blomstrer, når bare der er plads til leg.

Plads til leg, det er der i Maniitsoq, og da byen ydermere lever op til navnets betydning "det ujævne", er der rig mulighed for motorisk udfordrende lege. Jeg oplevede at børnene brugte den nære nature på mange fantasifulde måder, f.eks. blev en klippe, der lå mellem to børnehaver, brugt som udspringstårn. Herfra blev der lavet fantastiske spring og saltomortaler ned i snedriverne og som om det ikke var imponerende i sig selv, så var måden, hvorpå klippen efterfølgende blev besteg på, en opvisning i motoriske færdigheder, der kun opnås via kropslige erfaringer i ujævnt terræn.

Børnenes fantastiske, motoriske færdigheder imponerede mig gang på gang – ikke mindst når vi andre med

små skridt og bævrende ben forsøgte at holde balancen ned af byens stejle veje og samtidigt kunne se på, hvordan børnene havde lavet glidebaner, hvor de på alle mulige forskellige måder – og også gerne bærende på hinanden – udfordrede hinanden i at holde balancen.

Leg var der rigelig plads til, og det var opløftende at se, at legen var så synlig og fuldt ud accepteret i gadebilledet. Jeg må dog indrømme, at børnenes brug af byens rum også til tider efterlod mig med hjertet i halsen af

skræk for hvad, der evt. kunne ske. Her var det hovedsageligt børnenes brug af byens veje som kælkebakker, der vakte min bekymring. For selvom børnenes teknik og balance var rigtig god, og skønt de var yderst manøvre-dygtige, så var det lidt for meget for mine nerver at se dem køre ned af en forholdsvis stejl og alt andet end over-skuelig vej, alt i mens bilerne med forholdsvis god fart kæmpede med at komme op af den selv samme. Men sjovt så det ud, og jeg er oprigtigt ked af, at jeg ikke fik mulighed for at prøve et "sneløbehjul".

Jeg kunne godt have brugt en uge mere i Maniitsoq ikke mindst fordi byens museum i den efterfølgende uge åbnede en speciel udstilling om leg i gamle dage.

Annette Westermann er breddekon-sulent i Dansk BordTennis Union, DBTU. Hun har en kandidatuddannelse i Idræt, humanistisk-samfundsvidenskabelig linie, Institut for Idræt, Københavns Universitet og har skrevet speciale om De offentlige legepladsers etablering. Bestyrelsesmedlem i DLS siden 2008.

Uforsvarlig opførelse af legeplads

■ Hvornår gælder sikkerhedsreglerne for børn på en offentlig legeplads? Er det først, når den er indviet og taget i brug, eller er der også sikkerhedsregler i byggeperioden? Det var spørgsmål, jeg stillede mig selv efter de 'aflyste' indvielsen af en legeplads i København Kommune.

Jeg havde læst på nettet, at Københavns Kommune ville indvie en spændende og anderledes legeplads i Sankt Hans Gade. "*Oceanet – et hav af muligheder, der udfordrer børns fantasi, kreativitet og motorik. Legepladsen indvies mandag den 26. januar 2009 fra kl. 15.30–16.30. Teknik- og miljøborgmester Klaus Bondam holder tale, og der vil være underholdning for små og store børn*".

Det lød spændende, den ville jeg se og opleve. Kl. 15.00 mødte jeg og en kollega op ved legepladsen, og hvilket syn der mødte os. Vi var målløse, ikke af beundring, men undren. Alt lå øde hen, der var absolut ingen mennesker, "legepladsen" var et stort ufærdigt byggerod. Vi ledte derfor efter et opslag med en aflysning af indvielsen, men nej det var der heller ikke.

Det vi så var følgende: Fortovet uden for legepladsen var hegnet ind, men med en åbning i den ene ende, så der var fri adgang til selve "legepladsen", og der lå gamle brædder med søm stikkende ud. Vi gik ind på 'legepladsen', et stort drænrør/hul havde ikke dæksel på, hullet var vel 2,5–3 m dybt!! Flere steder ragede der jernspyd op mellem huller i jorden, flere brædder med søm, huller, jernspyd, papir, affald osv. Vi blev meget forundret og vrede. Det var en uforsvarlig mangel på omtanke, at forlade pladsen åben, og der var heller ingen skiltning med "adgang forbudt", hverken i skrift eller billedform, så også de børn, som ikke kan læse, ville kunne forstå det.

Man kan godt blive lidt bekymret, når der skal renoveres offentlige legepladser for 16 mio. om året frem til 2010. Det vil være på sin plads at tage hele sikkerhedsspørgsmålet op med de forskellige firmaer, håndværkere mv., så ansvaret for kvarterets børns sikkerhed følges hele vejen, til børnenes "overtagelse" af legepladsen.

Jeg synes det er en manglende re-

spekt og ansvarsfølelse for børnenes sikkerhed. Man må håbe, at de ansvarlige får sat en stopper for den uansvarlige praksis, inden den næste legeplads skal opføres.

Sonja Ravn, pædagog
Forkortet af red.

Sikker leg på Sankt Hans Gade

Af Berit Ipsen Hansen, projektleder for legepladsprojektet 'Plads til Leg', Teknik- og Miljøforvaltningen

I 2008 startede Københavns Kommune et projekt, hvor samtlige af kommunens 126 legepladser skulle istandsættes. I 2008 er vi begyndt at istandsætte 26 af dem, og en af disse er legepladsen på Sankt Hans Gade. Sonja Ravn spørger i dette nummer af *Legepladsen* til sikkerheden under istandsættelsen og fortalte, at der har været hul i indhegningen, da hun besøgte den. Det beklager vi naturligvis meget. Generelt er vi i forbindelse med istandsættelserne af byens legepladser altid meget påpasselige med at afskærme legepladsen, så børnene ikke kan komme ind på den i anlægsperioden. Det er noget, vi altid har stor fokus på, og som vores entreprenører også har fokus på. Vi har efterfølgende kontakten vores entreprenør, som vil stramme op på adgangen til legepladsen i anlægsperioden.

Det er ikke muligt, at overholde de gældende sikkerhedsregler for en legeplads, mens den bliver anlagt. Det er netop derfor, at man i videst muligt omfang indhegner legepladsen, så ingen kommer til skade.

Endelig beklager vi, at Sonja Ravn har gået forgæves i forbindelse med indvielsen af legepladsen. Vi annoncerer en indvielse af legepladsen i en pressemeddelelse i januar måned. Desværre blev indvielsen aflyst, da det kolde vejr i januar forhindrede os i bl.a. at lægge den asfalt, der ville gøre legepladsen færdig. Vi beklager, at aflysningen af indvielsen ikke er blevet informeret godt nok ud.

Nu afventer vi et mildere vejr, så vi kan få færdiggjort istandsættelsen og vi derefter kan afholde en indvielse i løbet af foråret.

DANSK LEGEPLADS SELSKAB

Klerkegade 10B,
1308 København K.

Tlf. 20 20 63 70
Giro nr. 4 14 00 60

E-mail: legepladsen@mail.dk
www.danskelegepladsselskab.dk

TELEFONTID

Onsdage kl. 9–11
Beskeder og bestillinger kan indtales på telefonsvareren i løbet af ugen.

BESTYRELSE

Formand:
Helle Nebelong

Næstformand:
Carsten Frederiksen

Kasserer:
Henny Green

Bestyrelsesmedlemmer:
Frank Simonsen
Susse Mohr Markmann
Vibeke Aagaard Glud
Annette Westermann

Bestyrelsessuppleanter:
Lise Lamprecht
Ning De Coninck-Smith

SEKRETARIAT

Klaus Nedergaard

MEDLEMSKAB:

Personligt medlemskab:
200 kr. årligt
Institutioner o.lign.:
470 kr. årligt
Studerende:
100 kr. årligt

Abonnement på *Legepladsen*
for ikke-medlemmer:
220 kr. for fire numre

Henvendelse vedr. medlemskab
til Dansk Legeplads Selskab

IPA, DANMARK

www.ipa-denmark.dk

HvOR SkAL vi LeGE?

Konference om legepladser og legekultur

Mandag den 11. maj 2009 kl. 9:30–16:00

Oplæg ved:

Pia Allerslev, Kultur- og Fritidsborgmester i København

Erik Sigsgaard, seminarielektor og børneforsker

Ning de Coninck-Smith, lektor på DPU og historiker med speciale i skolens og barndommens historie

Benny Schytte, kultursociolog og redaktør af *Legepladsen*

Carsten Jessen, lektor, ph.d., Center for Playware

Mikkel Thisen og *Martin Kallesøe*, Streetmovement

Malene Charlotte Larsen, forsker og ph.d.-stipendiat, Aalborg Universitet

Bettina Lamm, landskabsarkitekt MAA MDL Ph.d. og lektor, Københavns Universitet

Helle Nebelong, landskabsarkitekt MAA MDL MPM og formand for DLS

Henrik Tarp Vang, lektor, cand. mag. i medievidenskab og børnekultur. Ansat som IT-udviklingskonsulent i UCC.

Samt 5 forskellige designfirmaer

Sted:

Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Tuborgvej 164, 2400 København NV

Arrangører:

Dansk Legeplads Selskab og IPA-Denmark

Pris inkl. kaffe, frokost mv.:

450 kr. (studerende: 200 kr.)

Tilmelding senest 24. april på www.HvorSkalViLege.dk

Arrangører: Dansk Legeplads Selskab og IPA-Denmark